

УМОВИ КЕРОВАНОСТІ ІНТЕГРО-ДИФЕРЕНЦІАЛЬНИХ РІВНЯНЬ ФРЕДГОЛЬМА З ВИРОДЖЕНИМ ЯДРОМ У БАНАХОВИХ ПРОСТОРАХ

В. П. Журавльов, Н. В. Гонгало, І. П. Слюсаренко

Поліс. нац. ун-т

бульв. Старий, 7, Житомир, 10008, Україна

e-mail: vfz2008@ukr.net

e-mail: nataliahonhalo@gmail.com

e-mail: islusarenko62@gmail.com

By using the theory of generalized inversion of operators and integral operators, we obtain a criterion for solvability and a general form of solutions of integro-differential equation with a degenerate kernel with control in a Banach space. The general form of control for which these solutions exist is found.

З використанням теорії узагальненого обернення операторів і узагальненого обернення інтегральних операторів отримано критерій розв'язності й загальний вигляд розв'язків інтегро-диференціального рівняння з виродженим ядром із керуванням у банаховому просторі. Одержано зображення загального вигляду керування, при якому ці розв'язки існують.

Дослідження умов розв'язності не всюди розв'язних [1] лінійних операторних рівнянь є достатньо складною проблемою. Інтегро-диференціальні рівняння належать саме до такого типу рівнянь, оскільки інтегро-диференціальний оператор не є всюди розв'язним, тобто не має оберненого [2].

Існують різні підходи до розв'язання не всюди розв'язних лінійних операторних рівнянь: слабке збурення правої частини даного рівняння з подальшим застосуванням методу Вішика – Люстерніка [3, 4], введення в систему імпульсної дії [5–7] або керування.

З використанням псевдообернення матриць і ортопроекторів у [8] розглянуто задачу існування сталого керування для інтегро-диференціального рівняння в евклідовому просторі.

Побудова точних розв'язків інтегро-диференціальних рівнянь є достатньо важкою проблемою, тому у більшості випадків розв'язки отримуються чисельними методами. Так, у [9] запропоновано чисельно-наближений метод розв'язання задачі керування інтегро-диференціальним рівнянням і досліджено збіжність, стійкість і точність методу.

Інтегро-диференціальні рівняння Фредгольма з виродженим ядром і керуванням у банахових просторах не досліджувалися, тому актуальною є задача про встановлення умов керованості, побудови в аналітичному вигляді загальних розв'язків і відповідних загальних керувань інтегро-диференціальних рівнянь із виродженим ядром у банахових і гільбертових просторах.

Для встановлення умов керованості не всюди розв'язних інтегро-диференціальних рівнянь із керуванням у банахових і гільбертових просторах буде застосовуватися загальна теорія дослідження не всюди розв'язних операторних рівнянь із використанням проєкторів, узагальненого обернення операторів у банахових просторах і псевдообернення нормально розв'язних операторів у гільбертових просторах, яка розроблена в [10, 11].

© В. П. Журавльов, Н. В. Гонгало, І. П. Слюсаренко, 2021

1. Постановка задачі. Нехай \mathbf{B}_i , $i = 1, 2, 3$, — банахові простори, $\mathcal{I} = [a, b]$ — скінченний проміжок. Позначимо через $\mathbf{C}(\mathcal{I}, \mathbf{B}_i)$, $i = 1, 2, 3$, банахові простори неперервних вектор-функцій зі значеннями у відповідних банахових просторах \mathbf{B}_i , $i = 1, 2, 3$.

Розглянемо крайову задачу з керуванням для інтегро-диференціального рівняння

$$\dot{z}(t) - \int_a^b \left[\sum_{i=1}^n P_i(t) W_i(s) z(s) + \sum_{i=1}^n Q_i(t) V_i(s) \dot{z}(s) \right] ds = f(t) + \int_a^b K(t, s) u(s) ds. \quad (1)$$

Як показано у [12], після позначень операторних матриць

$$P(t) = [P_1(t), \dots, P_n(t)], \quad Q(s) = [Q_1(t), \dots, Q_n(t)],$$

$$W(t) = \text{col} [W_1(t), \dots, W_n(t)], \quad V(s) = \text{col} [V_1(s), \dots, V_n(s)],$$

рівняння (1) набуває вигляду

$$(Lz)(t) : \equiv \dot{z}(t) - \int_a^b [P(t)W(s)z(s) + Q(t)V(s)\dot{z}(s)] ds = f(t) + \int_a^b K(t, s)u(s) ds, \quad (2)$$

де оператор-функції $P(t)$ і $Q(t)$ діють із \mathbf{B}_1 у \mathbf{B}_2 , сильно неперервні з нормами $\|P\| = \sup_{t \in \mathcal{I}} \|P(t)\|_{\mathbf{B}_1 \rightarrow \mathbf{B}_2} < \infty$ і $\|Q\| = \sup_{t \in \mathcal{I}} \|Q(t)\|_{\mathbf{B}_1 \rightarrow \mathbf{B}_2} < \infty$, а оператор-функції $W(t)$ і $V(t)$ діють із \mathbf{B}_2 у \mathbf{B}_1 , сильно неперервні з нормами $\|W\| = \sup_{t \in \mathcal{I}} \|W(t)\|_{\mathbf{B}_2 \rightarrow \mathbf{B}_1} < \infty$ та $\|V\| = \sup_{t \in \mathcal{I}} \|V(t)\|_{\mathbf{B}_2 \rightarrow \mathbf{B}_1} < \infty$, оператор-функція $K(t, s)$ визначена у квадраті $\mathcal{I} \times \mathcal{I}$ та діє з банахового простору \mathbf{B}_1 у \mathbf{B}_1 за змінною t і з банахового простору \mathbf{B}_3 у \mathbf{B}_3 — за змінною s , сильно неперервна по t, s , з нормою $\|K\| = \sup_{t, s \in \mathcal{I}} \|K(t, s)\|_{\mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_3} < \infty$, вектор-функції $f(t) \in \mathbf{C}(\mathcal{I}, \mathbf{B}_2)$, $u(t) \in \mathbf{C}(\mathcal{I}, \mathbf{B}_3)$ визначені на тому ж проміжку \mathcal{I} зі значеннями у банахових просторах \mathbf{B}_2 і \mathbf{B}_3 з нормами $\|f\| = \sup_{t \in \mathcal{I}} \|f(t)\|_{\mathbf{B}_2}$ і $\|u\| = \sup_{t \in \mathcal{I}} \|u(t)\|_{\mathbf{B}_3}$.

Розв'язком $z(t)$ інтегро-диференціального рівняння з керуванням (2) будемо називати таку пару вектор-функцій $z(t)$ та $u(s)$, які задовольняють рівняння (2). При цьому $z(t) \in \mathbf{C}^1(\mathcal{I}, \mathbf{B}_2)$, $\dot{z}(t) \in \mathbf{C}(\mathcal{I}, \mathbf{B}_2)$, де $\mathbf{C}^1(\mathcal{I}, \mathbf{B}_2)$ — банаховий простір неперервно-диференційовних вектор-функцій з нормою $\|z\| = \sum_{k=0}^1 \sup_{t \in \mathcal{I}} \{\|z^{(k)}(t)\|\}$, де $z^{(k)}(t)$ — k -та похідна від $z(t)$. Похідну $\dot{z}(t)$ будемо розуміти в сенсі [13, с. 140].

Метою цієї роботи є: отримати умови існування та зображення загальних розв'язків $z(t)$ рівняння (2), а також знайти зображення загального керування $u(t)$, при якому такі розв'язки існують.

2. Попередні відомості. Для досягнення поставленої мети необхідно отримати умови розв'язності та загальний вигляд розв'язків рівняння (2) без керування ($u(s) = 0$).

Заміною $\dot{z}(t) = y(t)$ або

$$z(t) = \int_a^t y(s) ds + c_2, \quad c_2 \in \mathbf{B}_2, \quad (3)$$

рівняння (2) без керування ($u(s) = 0$) зводимо до інтегрального рівняння [12]

$$(L_1 y)(t) := y(t) - M(t) \int_s^b N(s)y(s)ds = g(t), \quad (4)$$

де

$$M(t) = [P(t), Q(t)], \quad N(s) = \text{col} [\widetilde{W}(s), V(s)], \quad (5)$$

$$g(t) = f(t) + P(t)Wc_2, \quad \widetilde{W}(s) = \int_s^b W(\tau)d\tau, \quad W = \widetilde{W}(a). \quad (6)$$

Нехай

$$D = I_{\mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1} - \int_a^b N(s)M(s)ds, \quad D: \mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1 \rightarrow \mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1,$$

— узагальнено оборотний оператор. Позначимо обмежені проєктори [14] $\mathcal{P}_{N(D)}: \mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1 \rightarrow N(D)$ — на нуль-простір $N(D)$ та $\mathcal{P}_{Y_D}: \mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1 \rightarrow Y_D$ — на підпростір $Y_D = \mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1 \ominus R(D)$ оператора D , а D^- — обмежений узагальнено обернений оператор до оператора D [11].

Надалі клас обмежених узагальнено оборотних операторів, які діють із банахового простору \mathbf{X} у банаховий простір \mathbf{Y} , будемо позначати $\mathbf{GI}(\mathbf{X}, \mathbf{Y})$ (*generalized inverse*).

Оскільки оператор D — це (2×2) -вимірна операторна матриця, то проєктори $\mathcal{P}_{N(D)}$, \mathcal{P}_{Y_D} — це теж (2×2) -вимірні операторні матриці, які мають структуру

$$\mathcal{P}_{N(D)} = \begin{bmatrix} p_{11} & p_{12} \\ p_{21} & p_{22} \end{bmatrix}, \quad \mathcal{P}_{Y_D} = \begin{bmatrix} \tilde{p}_{11} & \tilde{p}_{12} \\ \tilde{p}_{21} & \tilde{p}_{22} \end{bmatrix}. \quad (7)$$

Відомо [15], що при виконанні умови

$$\mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s)g(s)ds = \mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s)[f(s) + P(s)Wc_2]ds = 0 \quad (8)$$

і лише при ній інтегральне рівняння (4) має сім'ю розв'язків

$$y(t) = M(t)\mathcal{P}_{N(D)} \begin{bmatrix} \hat{c}_1 \\ \hat{c}_1 \end{bmatrix} + (L_1^- g)(t), \quad (9)$$

де \hat{c}_1 — довільний елемент банахового простору \mathbf{B}_1 , L_1^- — узагальнено обернений оператор до інтегрального оператора L_1 , дія якого на вектор-функцію $g(t)$ відбувається за правилом

$$(L_1^- g)(t) = g(t) + M(t)D^- \int_a^b N(s)g(s)ds.$$

З урахуванням структури операторної матриці $M(t)$ (5) та проектора $\mathcal{P}_{N(D)}$ (7) розв'язок (9) запишемо у вигляді

$$y(t) = \begin{bmatrix} P(t)p_{11} + Q(t)p_{21}, & P(t)p_{12} + Q(t)p_{22} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \hat{c}_1 \\ \hat{c}_1 \end{bmatrix} + (L_1^- g)(t)$$

або

$$y(t) = \bar{X}_1(t)\hat{c}_1 + (L_1^- g)(t), \quad (10)$$

де $\bar{X}_1(t) = P(t)(p_{11} + p_{12}) + Q(t)(p_{21} + p_{22})$.

Для знаходження значення $c_2 \in \mathbf{B}_2$, при якому умова (8) розв'язності інтегрального рівняння (4) буде виконуватися, отримаємо операторне рівняння

$$Sc_2 = f_0, \quad (11)$$

де

$$S = \mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s)P(s)W ds, \quad S: \mathbf{B}_2 \rightarrow \mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1, \quad (12)$$

$$f_0 = -\mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s)f(s)ds, \quad f_0 \in \mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1.$$

Нехай оператор S узагальнено оборотний, а отже, нормально розв'язний. Тоді існують обмежені проектори $\mathcal{P}_{N(S)}: \mathbf{B}_2 \rightarrow N(S)$, $\mathcal{P}_{Y_S}: \mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1 \rightarrow Y_S$ і обмежений узагальнено обернений оператор $S^-: \mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1 \rightarrow \mathbf{B}_2$ до оператора S .

Операторне рівняння (11) розв'язне тоді й лише тоді, коли виконується умова [11]

$$\mathcal{P}_{Y_S} f_0 = -\mathcal{P}_{Y_S} \mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s)f(s)ds = 0,$$

при виконанні якої рівняння (11) має сім'ю розв'язків

$$c_2 = \mathcal{P}_{N(S)}\hat{c}_2 + S^- f_0, \quad (13)$$

де \hat{c}_2 — довільний елемент банахового простору \mathbf{B}_2 .

Враховуючи (13), підставимо $g(s)$ із (6) у розв'язок (10) інтегрального рівняння (4):

$$\begin{aligned} y(t) &= \bar{X}_1(t)\hat{c}_1 + (L_1^- [f + PW \{ \mathcal{P}_{N(S)}\hat{c}_2 + S^- f_0 \}])(t) = \\ &= \bar{X}_1(t)\hat{c}_1 + (L_1^- P)(t)W\mathcal{P}_{N(S)}\hat{c}_2 + (L_1^- f)(t) + (L_1^- P)(t)WS^- f_0. \end{aligned}$$

Тоді, враховуючи заміну (3) та значення c_2 з (13), отримаємо загальний розв'язок інтегро-диференціального рівняння (2) без керування ($u(s) = 0$)

$$z(t) = \int_a^t y(s)ds + c_2 = \begin{bmatrix} X_1(t), & X_2(t) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \hat{c}_1 \\ \hat{c}_2 \end{bmatrix} +$$

$$+ \left(\tilde{L}_1^- f \right)(t) + \left(\tilde{L}_1^- P \right)(t) W S^- f_0 + S^- f_0,$$

де

$$\begin{aligned} \left(\tilde{L}_1^- f \right)(t) &= \int_a^t (L_1^- f)(s) ds, \\ \left(\tilde{L}_1^- P \right)(t) &= \int_a^t (L_1^- P)(s) ds, \end{aligned} \quad (14)$$

$$X_1(t) = \int_a^t \bar{X}_1(s) ds,$$

$$X_2(t) = \left(\tilde{L}_1^- P \right)(t) W P_{N(s)} + P_{N(s)}.$$

За аналогією [16] можна показати, що оператор

$$(L^- f)(t) = \left(\tilde{L}_1^- f \right)(t) - \left[\left(\tilde{L}_1^- P \right)(t) W + I_{\mathbf{B}_2} \right] S^- \mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s) f(s) ds \quad (15)$$

є узагальнено оберненим оператором до інтегро-диференціального оператора L (2). Тоді загальний розв'язок інтегро-диференціального рівняння (2) без керування ($u(s) = 0$) буде мати вигляд

$$z(t) = \left[X_1(t), X_2(t) \right] \begin{bmatrix} \hat{c}_1 \\ \hat{c}_2 \end{bmatrix} + (L^- f)(t), \quad (16)$$

де \hat{c}_1 — довільний елемент банахового простору \mathbf{B}_1 , \hat{c}_2 — довільний елемент банахового простору \mathbf{B}_2 .

Таким чином, для інтегро-диференціального рівняння без керування (2) справедлива така теорема.

Теорема 1 [12]. *Нехай оператори $D: \mathbf{B}_1 \rightarrow \mathbf{B}_1$ і $S: \mathbf{B}_2 \rightarrow \mathbf{B}_1$ узагальнено оборотні. Тоді інтегро-диференціальне рівняння без керування (2) розв'язне для тих і лише тих $f(t) \in \mathbf{C}([a, b], \mathbf{B}_2)$, які задовольняють умову*

$$\mathcal{P}_{Y_S} \mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s) f(s) ds = 0, \quad (17)$$

і при цьому має сім'ю розв'язків (16).

3. Основний результат. 3.1. Інтегро-диференціальні рівняння з керуванням у банахових просторах. Нехай інтегро-диференціальне рівняння (2) без керування ($u(s) = 0$) не має розв'язків при довільній функції $f(t) \in \mathbf{C}(\mathcal{I}, \mathbf{B}_2)$, тобто умова (17) не виконується:

$$\mathcal{P}_{Y_S} \mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s) f(s) ds \neq 0.$$

Знайдемо умову розв'язності, зображення загального розв'язку інтегро-диференціального рівняння з керуванням (2) та загальний вигляд керування, при якому цей розв'язок існує.

Нехай оператори $D \in \mathbf{GI}(\mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1, \mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1)$ та $S \in \mathbf{GI}(\mathbf{B}_2, \mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1)$. Тоді нормально розв'язне рівняння (2) за теоремою 1 має розв'язок для тих і лише тих правих частин, які задовольняють умову [11, 15]

$$\mathcal{P}_{Y_S} \mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s) \left[f(s) + \int_a^b K(s, \tau) u(\tau) d\tau \right] ds = 0. \quad (18)$$

З рівняння (18) маємо

$$\mathcal{P}_{Y_S} \mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s) \int_a^b K(s, \tau) u(\tau) d\tau ds = -\mathcal{P}_{Y_S} \mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s) f(s) ds.$$

Змінюючи у лівій частині порядок інтегрування та позначивши

$$T(s) = \mathcal{P}_{Y_S} \mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(\tau) K(\tau, s) d\tau,$$

отримаємо операторне рівняння

$$\int_a^b T(s) u(s) ds = \mathcal{P}_{Y_S} f_0, \quad (19)$$

де елемент f_0 визначений рівністю (12).

Для розв'язання рівняння (19) відносно $u(s)$ позначимо через $\{\varphi_i\}_{i=1}^{\infty}$ систему базисних векторів банахового простору $C(\mathcal{I}, \mathbf{B}_3)$, з яких утворимо оператор-функцію

$$\Phi(t) = (\varphi_1(t), \varphi_2(t), \varphi_3(t), \dots, \varphi_i(t), \dots).$$

Розв'язок рівняння (19) будемо шукати у вигляді

$$u(s) = \Phi(s) c_3, \quad (20)$$

де $c_3 \in \mathbf{B}_3$ — сталий вектор.

Підставивши (20) у (19), отримаємо операторне рівняння відносно сталого вектора c_3 :

$$U c_3 = \mathcal{P}_{Y_S} f_0, \quad (21)$$

де

$$U = \int_a^b T(s) \Phi(s) ds, \quad U: \mathbf{B}_3 \rightarrow \mathbf{B}_2.$$

Нехай оператор U — узагальнено оборотний, а отже, нормально розв'язний. Тоді існують [14] обмежені проєктори: $\mathcal{P}_{N(U)}: \mathbf{B}_3 \rightarrow N(U)$, який проєктує банаховий простір \mathbf{B}_3

на нуль-простір $N(U)$ оператора U , $\mathcal{P}_{Y_U} : \mathbf{B}_2 \rightarrow Y_U$, який проектує банаховий простір \mathbf{B}_2 на підпростір $Y_U = \mathbf{B}_2 \ominus R(U)$ і обмежений узагальнено-обернений оператор $U^- : \mathbf{B}_2 \rightarrow \mathbf{B}_3$ [11].

Рівняння (21) має розв'язок для тих і лише тих $f(t) \in \mathbf{B}_1$, які задовольняють умову

$$\mathcal{P}_{Y_U} \mathcal{P}_{Y_S} f_0 = -\mathcal{P}_{Y_U} \mathcal{P}_{Y_S} \mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s) f(s) ds = 0, \quad (22)$$

при виконанні якої воно має сім'ю розв'язків

$$c_3 = \mathcal{P}_{N(U)} \hat{c}_3 + U^- \mathcal{P}_{Y_S} f_0, \quad (23)$$

де \hat{c}_3 — довільний вектор банахового простору \mathbf{B}_3 .

Підставивши (23) у (20), отримуємо сім'ю керувань

$$u(s) = \Phi(s) \mathcal{P}_{N(U)} \hat{c}_3 + \Phi(s) U^- \mathcal{P}_{Y_S} f_0, \quad (24)$$

при яких за теоремою 1 рівняння (2) буде мати сім'ю розв'язків

$$\begin{aligned} z(t) &= \begin{bmatrix} X_1(t) & X_2(t) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \hat{c}_1 \\ \hat{c}_2 \end{bmatrix} + \left(L^- \left[f + \int_a^b K(\cdot, s) u(s) ds \right] \right) (t) = \\ &= \begin{bmatrix} X_1(t) & X_2(t) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \hat{c}_1 \\ \hat{c}_2 \end{bmatrix} + (L^- f)(t) + \left(L^- \int_a^b K(\cdot, s) u(s) ds \right) (t), \end{aligned} \quad (25)$$

де оператор L^- діє на функцію

$$h(t) = \int_a^b K(t, s) u(s) ds$$

за правилом (15):

$$\begin{aligned} \left(L^- \int_a^b K(\cdot, s) u(s) ds \right) (t) &= \left(\tilde{L}_1^- \int_a^b K(\cdot, s) u(s) ds \right) (t) - \\ &- \left[\left(\tilde{L}_1^- P \right) (t) W + I_{\mathbf{B}_2} \right] S^- \mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s) \int_a^b K(s, \tau) u(\tau) d\tau ds. \end{aligned}$$

Підставивши (24) у (25), будемо мати

$$\begin{aligned} z(t) &= \begin{bmatrix} X_1(t) & X_2(t) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \hat{c}_1 \\ \hat{c}_2 \end{bmatrix} + (L^- f)(t) + \\ &+ \left(L^- \int_a^b K(\cdot, s) [\Phi(s) \mathcal{P}_{N(U)} \hat{c}_3 + \Phi(s) U^- \mathcal{P}_{Y_S} f_0] ds \right) (t). \end{aligned}$$

Позначимо

$$[K\Phi](t) = \int_a^b K(t, s)\Phi(s) ds.$$

Тоді після перетворень отримаємо

$$z(t) = \begin{bmatrix} X_1(t), & X_2(t), & (L^-[K\Phi])(t)\mathcal{P}_{N(U)} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \hat{c}_1 \\ \hat{c}_2 \\ \hat{c}_3 \end{bmatrix} + \\ + (L^-f)(t) + (L^-[K\Phi])(t)U^- \mathcal{P}_{Y_S} f_0,$$

де $\hat{c}_i \in \mathbf{B}_i$, $i = \overline{1,3}$, — довільні сталі елементи відповідних банахових просторів,

$$(L^-[K\Phi])(t) = (\tilde{L}_1^-[K\Phi])(t) - \left[(\tilde{L}_1^-P)(t)W + I_{\mathbf{B}_2} \right] S^- \mathcal{P}_{Y_D} \int_a^b N(s) [K\Phi](s) ds.$$

Таким чином, для інтегро-диференціального рівняння (2) з керуванням справедлива така теорема.

Теорема 2. Нехай $D \in \mathbf{GI}(\mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1, \mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1)$, $S \in \mathbf{GI}(\mathbf{B}_2, \mathbf{B}_1 \times \mathbf{B}_1)$ та $U \in \mathbf{GI}(\mathbf{B}_3, \mathbf{B}_2)$.

Тоді при виконанні умови (22) і лише при ній інтегро-диференціальне рівняння (2) з керуванням має сім'ю розв'язків

$$z(t) = \begin{bmatrix} X_1(t), & X_2(t), & X_3(t) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \hat{c}_1 \\ \hat{c}_2 \\ \hat{c}_3 \end{bmatrix} + (L^-f)(t) + (L^-[K\Phi])(t)U^- \mathcal{P}_{Y_S} f_0,$$

де $X_1(t)$, $X_2(t)$ визначені рівностями (14), $X_3(t) = (L^-[K\Phi])(t)\mathcal{P}_{N(U)}$, $\hat{c}_i \in \mathbf{B}_i$, $i = \overline{1,3}$, — довільні сталі.

При цьому воно має сім'ю допустимих керувань

$$u(s) = \Phi(s)\mathcal{P}_{N(U)}\hat{c}_3 + \Phi(s)U^- \mathcal{P}_{Y_S} f_0.$$

Зауваження 1. У випадку, коли $\mathcal{P}_{Y_U}\mathcal{P}_{Y_S}\mathcal{P}_{Y_D} = 0$, інтегральне рівняння (2) з керуванням буде розв'язним при довільній функції $f(t)$.

Зауваження 2. Якщо $\mathcal{P}_{N(U)} = 0$, то операторне рівняння (21) буде n -нормальним [1] ($\dim \ker U = 0$).

У цьому випадку інтегро-диференціальне рівняння (2) з керуванням при виконанні умови (22) буде мати сім'ю розв'язків

$$z(t) = \begin{bmatrix} X_1(t), & X_2(t) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \hat{c}_1 \\ \hat{c}_2 \end{bmatrix} + (L^-f)(t) + (L^-[K\Phi])(t)U_l^{(-1)}\mathcal{P}_{Y_S} f_0$$

при єдиному керуванні

$$u(s) = \Phi(s)U_l^{(-1)}\mathcal{P}_{Y_S} f_0,$$

де $U_l^{(-1)}$ — лівий обернений оператор до оператора U [17].

Зауваження 3. Якщо $\mathcal{P}_{N(S)} = 0$, то операторне рівняння (11) буде n -нормальним [1] ($\dim \ker S = 0$).

Тоді операторне рівняння (11) при виконанні умови (17) буде мати єдиний розв'язок

$$c_2 = S_l^{(-1)} f_0,$$

де $S_l^{(-1)}$ — лівий обернений оператор до оператора U [17].

У цьому випадку $X_2(t) = (\tilde{L}_1^- P)(t) W \mathcal{P}_{N(S)} + \mathcal{P}_{N(S)} = 0$ та інтегро-диференціальне рівняння (2) з керуванням при виконанні умови (22) буде мати сім'ю розв'язків

$$z(t) = \begin{bmatrix} X_1(t), & X_3(t) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \hat{c}_1 \\ \hat{c}_3 \end{bmatrix} + (L^- f)(t) + (L^- [K\Phi])(t) U^- \mathcal{P}_{Y_S} f_0.$$

При цьому воно має сім'ю допустимих керувань

$$u(s) = \Phi(s) \mathcal{P}_{N(U)} \hat{c}_3 + \Phi(s) U^- \mathcal{P}_{Y_S} f_0.$$

3.2. Інтегро-диференціальні рівняння з керуванням у скінченновимірних гільбертових просторах. Далі розглянемо критерій існування керувань для інтегро-диференціальних рівнянь Фредгольма з виродженим ядром у гільбертових просторах. У цьому випадку запропонований метод дослідження можна уточнити та конкретизувати.

Розглянемо інтегро-диференціальне рівняння Фредгольма з виродженим ядром і керуванням

$$\begin{aligned} (Lz)(t) &::= \dot{z}(t) - \int_a^b [P(t)W(s)z(s) + Q(t)V(s)\dot{z}(s)] ds = \\ &= f(t) + \int_a^b K(t,s)u(s) ds, \end{aligned} \quad (26)$$

де $P(t)$ і $Q(t)$ — $(n \times m)$ -вимірні матриці, а $W(t)$ та $V(t)$ — $(m \times n)$ -вимірні матриці, $K(t,s)$ — $(n \times q)$ -вимірна матриця, визначена у квадраті $\mathcal{I} \times \mathcal{I}$, $f(t)$ — $(n \times 1)$ -вимірний вектор-стовпчик, $u(t)$ — $(q \times 1)$ -вимірний вектор-стовпчик, елементи яких належать простору $\mathbf{L}_2[a, b]$.

У цьому підпункті отримаємо умови існування й побудови загального розв'язку інтегро-диференціального рівняння з керуванням та встановимо вигляд загального керування, при якому ці розв'язки існують.

Розв'язком $z(t)$ інтегро-диференціального рівняння з керуванням (26) будемо називати пару вектор-функцій $z(t)$ і $u(s)$, які задовольняють рівняння (26). При цьому

$$z(t) \in \mathbf{D}_2([a, b], \mathbf{R}^n), \quad \dot{z}(t) \in \mathbf{L}_2([a, b], \mathbf{R}^n), \quad u(s) \in \mathbf{L}_2([a, b], \mathbf{R}^q).$$

Для вирішення поставленої мети необхідно отримати умови розв'язності й загальний вигляд розв'язків рівняння (26) без керування ($u(s) = 0$) в евклідових просторах. Для її розв'язку застосуємо теорію псевдообернених операторів [10, 11].

Після традиційної заміни $\dot{z}(t) = y(t)$ або

$$z(t) = \int_a^t y(s) ds + c, \quad c \in \mathbf{R}^n, \quad (27)$$

та позначень (5), (6) інтегро-диференціальне рівняння (26) без керуванням ($u(s) = 0$) зводимо до інтегрального рівняння

$$(L_1 y)(t) := y(t) - M(t) \int_a^b N(s) y(s) ds = g(t), \quad (28)$$

де $M(t)$ та $N(s)$ відповідно — $(n \times 2m)$ - та $(2m \times n)$ -вимірні матриці, що мають вигляд (5),

$$g(t) = f(t) + P(t)Wc, \quad W = \int_a^b W(s) ds. \quad (29)$$

Тоді $D = I_{2m} - A$, $A = \int_a^b N(s)M(s) ds$ та ортопроектори $P_{N(D)}$, $P_{N(D^*)}$ [11, с. 61] будуть $(2m \times 2m)$ -вимірними матрицями.

Нехай $\text{rank } D = n_1$. Позначимо через $P_{N_r(D)}$ $(2m \times r)$ -вимірну матрицю, яка складена з $r = 2m - n_1$ лінійно незалежних стовпців матриці-ортопроектора $P_{N(D)}$, через $P_{N_r(D^*)}$ — $(r \times 2m)$ -вимірну матрицю, яка складена з r лінійно незалежних рядків матриці-ортопроектора $P_{N(D^*)}$, а через D^+ — псевдообернену матрицю до матриці D .

Відомо [11], що при виконанні r лінійно незалежних умов

$$P_{N_r(D^*)} \int_a^b N(s)g(s) ds = P_{N_r(D^*)} \int_a^b N(s)[f(s) + P(s)Wc] ds = 0 \quad (30)$$

і лише при них інтегральне рівняння (28) має сім'ю r лінійно незалежних розв'язків

$$y(t) = M(t) P_{N_r(D)} \hat{c}_r + (L_1^+ g)(t), \quad (31)$$

де \hat{c}_r — довільний елемент евклідового простору \mathbf{R}^r , L_1^+ — псевдообернений за Муром – Пенроузом оператор до інтегрального оператора L , який має вигляд [11, с. 261]

$$\begin{aligned} (L_1^+ g)(t) = & g(t) + M(t) \int_a^b \left[D^+ N(s) - \tilde{\alpha}^{(-1)} M^*(s) \right] g(s) ds + \\ & + \left[M(t) \tilde{\alpha}^{(-1)} \tilde{\beta}^{(-1)} - N^*(t) \tilde{\beta}^{(-1)} \right] \int_a^b N(s) g(s) ds, \end{aligned}$$

де

$$\tilde{\alpha}^{(-1)} = P_{N_r(D)} \alpha^{-1} P_{N_r(D)}^*, \quad \tilde{\beta}^{(-1)} = P_{N_r(D^*)}^* \beta^{-1} P_{N_r(D^*)}$$

— $(2m \times 2m)$ -вимірні матриці,

$$\alpha = \int_a^b X_r^*(t)X_r(t)dt, \quad \beta = \int_a^b Y_r^*(t)Y_r(t)dt$$

— самоспряжені невиводжені $(r \times r)$ -вимірні матриці Грама,

$$X_r(t) = M(t)P_{N_r(D)}, \quad Y_r(t) = N^*(t)P_{N_r(D^*)}^*$$

— повні системи лінійно незалежних вектор-функцій, які складають базиси нуль-просторів $N(L_1)$ та $N(L_1^*)$ інтегральних операторів L_1 та L_1^* відповідно.

Для знаходження значення $c \in \mathbf{R}^n$, при якому умова (30) розв'язності інтегрального рівняння (28) буде виконуватись, отримаємо алгебраїчне рівняння

$$Sc = f_0, \quad (32)$$

де

$$S = P_{N_r(D^*)} \int_a^b N(s)P(s)W ds, \quad S: \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}^r,$$

$$f_0 = -P_{N_r(D^*)} \int_a^b N(s)f(s) ds = 0, \quad f_0 \in \mathbf{R}^r.$$

Нехай $\text{rank } S = n_2$. Позначимо через $P_{N_\mu(S)}$ $(n \times \mu)$ -вимірну матрицю, яка складена з $\mu = n - n_2$ лінійно незалежних стовпців матриці-ортопроектора $P_{N(S)}$, через $P_{N_\nu(S^*)}$ — $(\nu \times r)$ -вимірну матрицю, яка складена з $\nu = r - n_2$ лінійно незалежних рядків матриці-ортопроектора $P_{N(S^*)}$, та через $S^+ : \mathbf{R}^r \rightarrow \mathbf{R}^n$ — псевдообернену матрицю до матриці S .

Алгебраїчне рівняння (32) розв'язне тоді й лише тоді, коли виконуються умови [11]

$$P_{N_\nu(S^*)} f_0 = -P_{N_\nu(S^*)} P_{N_r(D^*)} \int_a^b N(s)f(s) ds = 0, \quad (33)$$

при виконанні яких воно має μ -параметричну сім'ю лінійно незалежних розв'язків

$$c = P_{N_\mu(S)} \hat{c}_\mu + S^+ f_0, \quad (34)$$

де \hat{c}_μ — довільний елемент евклідового простору \mathbf{R}^μ .

Оскільки матриці $P_{N_\nu(S^*)}$ та $P_{N_r(D^*)}$ мають повні ранги: $\text{rank } P_{N_\nu(S^*)} = \nu$, $\text{rank } P_{N_r(D^*)} = r$ і $\nu \leq r$, то за нерівністю Сильвестра [18, с. 31] $\text{rank } (P_{N_\nu(S^*)} P_{N_r(D^*)}) = \nu$. Таким чином, умова (33) складається з ν лінійно незалежних умов.

Враховуючи (34), підставимо $g(s) = f(s) + P(s)W [P_{N_\mu(S)} \hat{c}_\mu + S^+ f_0]$ з (29) у розв'язок (31) інтегрального рівняння (28):

$$y(t) = M(t) P_{N_r(D)} \hat{c}_r + (L_1^+ [f + PW \{P_{N_\mu(S)} \hat{c}_\mu + S^+ f_0\}]) (t) =$$

$$= M(t) P_{N_r(D)} \hat{c}_r + (L_1^+ P)(t) W P_{N_\mu(S)} \hat{c}_\mu + (L_1^+ f)(t) + (L_1^+ P)(t) W S^+ f_0.$$

Тоді, використовуючи заміну (27), отримуємо загальний розв'язок інтегро-диференціального рівняння (26) без керування ($u(s) = 0$):

$$z(t) = \int_a^t y(s) ds + c = \begin{bmatrix} X_1(t), & X_2(t) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \hat{c}_r \\ \hat{c}_\mu \end{bmatrix} + \\ + (\tilde{L}_1^+ f)(t) + (\tilde{L}_1^+ P)(t) W S^+ f_0 + S^+ f_0,$$

де

$$X_1(t) = \int_a^t M(s) P_{N_r(D)} ds, \quad X_2(t) = (\tilde{L}_1^+ P)(t) W P_{N_\mu(S)} + P_{N_\mu(S)}, \\ (\tilde{L}_1^+ f)(t) = \int_a^t (L_1^+ f)(s) ds, \quad (\tilde{L}_1^+ P)(t) = \int_a^t (L_1^+ P)(s) ds. \quad (35)$$

Таким чином, для інтегро-диференціального рівняння без керування справедлива така теорема.

Теорема 3. Нехай $\text{rank } D = n_1$ і $\text{rank } S = n_2$. Тоді інтегро-диференціальне рівняння без керування (26) розв'язне для тих і лише тих $f(t) \in \mathbf{L}_2([a, b], \mathbf{R}^n)$, які задовольняють ν лінійно незалежні умови

$$P_{N_\nu(S^*)} P_{N_r(D^*)} \int_a^b N(s) f(s) ds = 0,$$

при виконанні яких воно має сім'ю розв'язків

$$z(t) = \begin{bmatrix} X_1(t), & X_2(t) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \hat{c}_r \\ \hat{c}_\mu \end{bmatrix} + (\tilde{L}_1^+ f)(t) + (\tilde{L}_1^+ P)(t) W S^+ f_0 + S^+ f_0.$$

Припустимо, що

$$P_{N_\nu(S^*)} P_{N_r(D^*)} \int_a^b N(s) f(s) ds \neq 0,$$

тобто рівняння (26) без керування не має розв'язків. Знайдемо умови існування керування, при якому рівняння (26) буде мати розв'язки.

За теоремою 3 маємо, що інтегро-диференціальне рівняння з керуванням (26) має розв'язок для тих і лише тих правих частин, які задовольняють ν лінійно незалежні умови [11]

$$P_{N_\nu(S^*)} P_{N_r(D^*)} \int_a^b N(s) \left[f(s) + \int_a^b K(s, \tau) u(\tau) d\tau \right] ds = 0. \quad (36)$$

З рівняння (36) отримаємо рівняння відносно керування $u(s)$:

$$\int_a^b \Psi(s)u(s)ds = P_{N_\nu(S^*)}f_0, \quad (37)$$

де

$$\Psi(s) = P_{N_\nu(S^*)}P_{N_r(D^*)} \int_a^b N(\tau)K(\tau, s)d\tau$$

— $(\nu \times q)$ -вимірною матрицею.

Розв'язок рівняння (37) будемо шукати у вигляді

$$u(s) = \Psi^*(s)c_1, \quad (38)$$

де $\Psi^*(s)$ — $(q \times \nu)$ -вимірною матрицею, транспонована до матриці $\Psi(s)$, $c_1 \in \mathbf{R}^\nu$ — невідомий вектор, який треба знайти.

Підставивши (38) у (37), отримаємо алгебраїчне рівняння

$$Hc_1 = P_{N_\nu(S^*)}f_0, \quad (39)$$

де

$$H = \int_a^b \Psi(s)\Psi^*(s)ds$$

— $(\nu \times \nu)$ -вимірною матрицею.

Нехай $\text{rank } H = n_3$. Позначимо через $P_{N_p(H)}$ $(\nu \times p)$ -вимірною матрицею, яка складена з $p = \nu - n_3$ лінійно незалежних стовпців матриці-ортопроектора $P_{N(H)}$, а через $P_{N_p(H^*)}$ — $(p \times \nu)$ -вимірною матрицею, яка складена з p лінійно незалежних рядків матриці-ортопроектора $P_{N(H^*)}$.

Алгебраїчна система (39) має розв'язок відносно вектора $c_1 \in \mathbf{R}^\nu$ тоді й лише тоді, коли виконується умова

$$P_{N_p(H^*)}P_{N_\nu(S^*)}f_0 = -P_{N_p(H^*)}P_{N_\nu(S^*)}P_{N_r(D^*)} \int_a^b N(s)f(s)ds = 0, \quad (40)$$

при виконанні якої вона має p -параметричну сім'ю лінійно незалежних розв'язків

$$c_1 = P_{N_p(H)}\hat{c}_p + H^+P_{N_\nu(S^*)}f_0, \quad (41)$$

де \hat{c}_p — довільний елемент евклідового простору \mathbf{R}^p , H^+ — псевдообернена за Муром – Пенроузом матриця до матриці H [10, 11].

Оскільки матриці $P_{N_p(H^*)}$ і $(P_{N_\nu(S^*)}P_{N_r(D^*)})$ мають повні ранги: $\text{rank } P_{N_p(H^*)} = p$, $\text{rank}(P_{N_\nu(S^*)}P_{N_r(D^*)}) = \nu$ і $p \leq \nu$, то за нерівністю Сильвестра [18, с. 31]

$$\text{rank}(P_{N_p(H^*)}P_{N_\nu(S^*)}P_{N_r(D^*)}) = p.$$

Таким чином, умова (40) складається з p лінійно незалежних умов.

Після підстановки (41) у (38) отримаємо p -параметричну сім'ю лінійно незалежних керувань

$$u(s) = \Psi^*(s)P_{N_p(H)}\hat{c}_p + \Psi^*(s)H^+P_{N_\nu(S^*)}f_0, \quad (42)$$

при яких інтегро-диференціальне рівняння (26) буде мати сім'ю розв'язків

$$\begin{aligned} z(t) = & \left[X_1(t), X_2(t) \right] \begin{bmatrix} \hat{c}_r \\ \hat{c}_\mu \end{bmatrix} + \\ & + \left(\tilde{L}_1^+ \left\{ f(\cdot) + \int_a^b K(\cdot, s)u(s)ds \right\} \right) (t) + \\ & + \left(\tilde{L}_1^+ P \right) (t) W S^+ f_0 + S^+ f_0. \end{aligned} \quad (43)$$

Підставивши (42) у (43), одержимо

$$\begin{aligned} z(t) = & \left[X_1(t), X_2(t) \right] \begin{bmatrix} \hat{c}_r \\ \hat{c}_\mu \end{bmatrix} + \\ & + \left(\tilde{L}_1^+ \left\{ f(\cdot) + \int_a^b K(\cdot, s) [\Psi^*(s)P_{N_p(H)}\hat{c}_p + \Psi^*(s)H^+P_{N_\nu(S^*)}f_0] ds \right\} \right) (t) + \\ & + \left(\tilde{L}_1^+ P \right) (t) W S^+ f_0 + S^+ f_0. \end{aligned}$$

Позначивши

$$[K\Psi^*](t) = \int_a^b K(t, s)\Psi^*(s) ds,$$

після перетворень будемо мати

$$\begin{aligned} z(t) = & \left[X_1(t), X_2(t), X_3(t) \right] \begin{bmatrix} \hat{c}_r \\ \hat{c}_\mu \\ \hat{c}_p \end{bmatrix} + \left(\tilde{L}_1^+ f \right) (t) + \\ & + \left(\tilde{L}_1^+ [K\Psi^*] \right) (t) H^+ P_{N_\nu(S^*)} f_0 + \left(\tilde{L}_1^+ P \right) (t) W S^+ f_0 + S^+ f_0, \end{aligned}$$

де $X_3(t) = \left(\tilde{L}_1^+ [K\Psi^*] \right) (t) P_{N_p(H)}$, $\hat{c}_r \in R^r$, $\hat{c}_\mu \in R^\mu$, $\hat{c}_p \in R^p$, — довільні сталі,

$$\left(\tilde{L}_1^+ [K\Psi^*] \right) (t) = \int_a^t \left(L_1^+ [K\Psi^*] \right) (s) ds, \quad (44)$$

$$\begin{aligned} (L_1^+ [K\Psi^*])(t) &= [K\Psi^*](t) + M(t) \int_a^b [D^+ N(s) - \tilde{\alpha}^{(-1)} M^*(s)] [K\Psi^*](s) ds + \\ &+ [M(t) \tilde{\alpha}^{(-1)} \tilde{\beta}^{(-1)} - N^*(t) \tilde{\beta}^{(-1)}] \int_a^b N(s) [K\Psi^*](s) ds. \end{aligned}$$

Таким чином, справедлива така теорема.

Теорема 4. Нехай $\text{rank } D = n_1$, $\text{rank } S = n_2$, $\text{rank } H = n_3$.

Тоді при виконанні p лінійно незалежних умов (40) і лише при них інтегро-диференціальне рівняння з керуванням (26) має сім'ю $r + \mu + p$, $r = 2m - n_1$, $\mu = n - n_2$, $p = \nu - n_3$ розв'язків

$$\begin{aligned} z(t) &= [X_1(t), X_2(t), X_3(t)] \begin{bmatrix} \hat{c}_r \\ \hat{c}_\mu \\ \hat{c}_p \end{bmatrix} + (\tilde{L}_1^+ f)(t) + \\ &+ (\tilde{L}_1^+ [K\Psi^*])(t) H^+ P_{N_\nu(S^*)} f_0 + (\tilde{L}_1^+ P)(t) W S^+ f_0 + S^+ f_0, \end{aligned}$$

де $\hat{c}_r \in \mathbf{R}^r$, $\hat{c}_\mu \in \mathbf{R}^\mu$ та $\hat{c}_p \in \mathbf{R}^p$ — довільні сталі, $(\tilde{L}_1^+ f)(t)$, $(\tilde{L}_1^+ P)(t)$ визначені формулами (35), а $(\tilde{L}_1^+ [K\Psi^*])(t)$ — формулою (44).

При цьому рівняння (26) має p -параметричну сім'ю лінійно незалежних допустимих керувань

$$u(s) = \Psi^*(s) P_{N_p(H)} \hat{c}_p + \Psi^*(s) H^+ P_{N_r(D^*)} f_0.$$

Зауваження 4. Якщо $\text{rank } H = \nu$ ($P_{N(H)} \equiv 0$, $P_{N(H^*)} \equiv 0$), то матриця H буде мати обернену H^{-1} , а рівняння (39) — єдиний розв'язок $c_1 = H^{-1} P_{N_\nu(S^*)} f_0$. У цьому випадку інтегро-диференціальне рівняння з керуванням (26) буде мати сім'ю $r + \mu$, $r = 2m - n_1$, $\mu = n - n_2$ розв'язків

$$\begin{aligned} z(t) &= [X_1(t), X_2(t)] \begin{bmatrix} \hat{c}_r \\ \hat{c}_\mu \end{bmatrix} + (\tilde{L}_1^+ f)(t) + \\ &+ (\tilde{L}_1^+ [K\Psi^*])(t) H^{-1} P_{N_\nu(S^*)} f_0 + (\tilde{L}_1^+ P)(t) W S^+ f_0 + S^+ f_0 \end{aligned}$$

при єдиному керуванні

$$u(s) = \Psi^*(s) H^{-1} P_{N_\nu(S^*)} f_0.$$

Література

1. С. Г. Крейн, *Линейные уравнения в банаховом пространстве*, Наука, Москва (1971).
2. Ю. К. Ландо, *Об индексе и нормальной разрешимости интегро-дифференциальных операторов*, Дифференц. уравнения, **4**, № 6, 1112–1126 (1968).
3. В. Ф. Журавлев, *Условия бифуркации решений слабовозмущенных краевых задач для операторных уравнений в банаховых пространствах*, Укр. мат. журн., **70**, № 3, 366–378 (2018).
4. В. П. Журавльов, М. П. Фомін, *Слабко збурені інтегро-диференціальні рівняння з виродженим ядром у банахових просторах*, Нелін. коливання, **23**, № 2, 184–199 (2020).

5. А. А. Бойчук, В. Ф. Журавлев, А. М. Самойленко, *Линейные нетеровы краевые задачи для импульсных дифференциальных систем с запаздыванием*, Дифференц. уравнения, **30**, № 10, 1677–1682 (1994).
6. Gupta Vidushi, Dabas Jaydev, *Existence results for a fractional integro-differential equation with nonlocal boundary conditions and fractional impulsive conditions*, Nonlinear Dyn. Syst. Theory, **15**, № 4, 370–382 (2015).
7. І. А. Бондар, *Імпульсні крайові задачі для систем лінійних інтегро-диференціальних рівнянь*, Буковин. мат. журн., **2**, № 4, 7–11 (2014).
8. І. А. Бондар, *Умови керування для завжди розв'язних інтегро-диференціальних рівнянь із виродженим ядром і крайових задач для них*, Буковин. мат. журн., **4**, № 1-2, 13–17 (2016).
9. А. Т. Assanova, Е. А. Bakirova, Zh. М. Kadirbaeva, *Numerical solution to a control problem for integro-differential equations*, Comput. Math. Math. Phys., **60**, № 2, 203–221 (2020).
10. А. А. Voichuk, А. М. Samoilenko, *Generalized inverse operators and Fredholm boundary-value problems. 2nd ed.*, De Gruyter, Berlin (2016).
11. А. А. Бойчук, В. Ф. Журавлев, А. М. Самойленко, *Нормально разрешимые краевые задачи*, Наук. думка, Киев (2019).
12. О. А. Бойчук, В. П. Журавльов, *Критерий розв'язності лінійних крайових задач для інтегро-диференціальних рівнянь Фредгольма з виродженим ядром у банахових просторах*, Укр. мат. журн., **72**, № 11, 1469–1486 (2020).
13. Ю. Л. Далецкий, М. Г. Крейн, *Устойчивость решений дифференциальных уравнений в банаховом пространстве*, Наука, Москва (1970).
14. М. М. Попов, *Доповнювальні простори і деякі задачі сучасної геометрії просторів Банаха*, Математика сьогодні'07, вип. 13, 78–116 (2007).
15. V. P. Zhuravl'ov, *Generalized inversion of Fredholm integral operators with degenerate kernels in Banach spaces*, J. Math. Sci. (N.Y.), **212**, № 3, 275–289 (2016).
16. V. F. Zhuravlev, *Generalized inverse operator for an integro-differential operator in the Banach space*, J. Math. Sci. (N.Y.), **249**, № 4, 609–628 (2020).
17. В. Ф. Журавлев, *Критерий разрешимости и представление решений линейных n - (d)-нормальных операторных уравнений в банаховом пространстве*, Укр. мат. журн., **62**, № 2, 167–182 (2010).
18. В. В. Воеводин, Ю. А. Кузнецов, *Матрицы и вычисления*, Наука, Москва (1984).

Одержано 30.12.21